

HƯỚNG DẪN SOẠN VĂN LỚP 6

BÀI: ĐEO NHẠC CHO MÈO

I. Về thể loại

Truyện ngụ ngôn

- Hình thức: Là loại truyện kể, bằng văn xuôi hoặc văn vần.
- Nội dung: Truyện ngụ ngôn mượn chuyện về loài vật, đồ vật hoặc về chính con người để nói bóng gió, kín đáo chuyện con người.
- Mục đích: nhằm khuyên nhủ, răn dạy con người ta bài học nào đó trong cuộc sống.

II. Tóm tắt Đeo nhạc cho mèo

Bởi mèo cứ ăn thịt chuột mãi nên chuột phải tìm cách bảo vệ giống nòi.

Cả làng chuột họp nhau lại. Ông Cống có sáng kiến đeo nhạc vào cổ mèo để mèo đi đâu cũng phát ra tiếng kêu, chuột nghe thấy biết đường mà chạy. Cả làng chuột đều cho cách đó rất hay nhưng khi cử người làm thì ai cũng chối đây đây. Rốt cuộc anh chuột Chù không biết chối vào đâu được đành phải nhận lời. Khi thấy chuột Chù rón rén đến, mèo nhe nanh, giơ vuốt khiến Chù vội vút nhạc chạy về báo làng. Không ai dám bàn đến cái nhạc nữa. Bởi thế nên đến tận bây giờ, mèo vẫn cứ ăn thịt chuột.



III. Hướng dẫn soạn bài Đeo nhạc cho mèo chi tiết

Giải câu 1 (Trang 107 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Hãy tóm tắt truyện, dựa vào mấy ý sau:

- Lí do cuộc họp làng chuột.
- Cảnh họp làng chuột lúc đầu và sáng kiến “đeo nhạc cho mèo”.
- Cảnh họp làng chuột lúc cử người “đeo nhạc cho mèo”.
- Kết quả việc cử người và thực hiện sáng kiến.

Trả lời:

Làng Chuột họp để đối phó với Mèo. Chuột Cống đề nghị đeo nhạc cho Mèo, chỉ cần nghe tiếng nhạc loài chuột tránh được tai họa. Nhưng khi thực hiện, ai cũng chối đây đây, tìm đủ mọi lí do để trốn việc và đùn đẩy cái việc chết người ấy cho kẻ khác. Ông Cống đùn sang anh Nhất, anh

Nhất lấu linh lại đẩy sang cho chuột Chù. Rốt cuộc chuột Chù, vì là đầy tớ làng nên phải nhận. Mèo không thèm ăn nhưng cũng gio nanh vuốt. Chuột Chù chạy về báo Mèo đến. Cả làng bỏ chạy.

Giải câu 2 (Trang 107 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Cảnh họp làng chuột lúc cử người “đeo nhạc cho mèo” rất đối lập nhau. Hãy chỉ ra và nêu ý nghĩa của những chi tiết chi tiết đối lập ấy.

Trả lời:

Sự đối lập giữa hai cảnh tượng ấy chứng tỏ làng chuột đa phần là những kẻ “khi vui thì vỗ tay vào”, chỉ biết nói suông, khi cần bàn đến việc cụ thể, liên quan đến tính mạng của cá nhân thì “cháy nhà mới ra mặt chuột”, từ ông Cống đến anh Nhất, lộ nguyên hình là những kẻ chỉ biết chỉ tay sai khiến, đùn đẩy công việc cho người khác.

Giải câu 3 (Trang 107 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Em có nhận xét gì về việc tả các loại chuột trong truyện? Phải chăng mỗi loại chuột ám chỉ một loại người nào đó trong xã hội cũ?

Trả lời:

Mỗi nhân vật trong truyện lại tương ứng với một loại người trong làng:

– Ông Cống “rung rinh béo tốt” là bậc bề trên, có chút chữ nghĩa, kẻ cả, cậy thế cậy quyền, chỉ đòi “ăn trên ngồi trốc”.

– Anh Nhất lấu linh, khôn ngoan, khéo trốn tránh công việc tương ứng với loại chức sắc “dờ ông dở thằng”.

– Anh Chù thật thà, chất phác thuộc hàng ngũ những người “thấp cổ bé họng”, thường bị bọn chức sắc bắt nạt.

Giải câu 4 (Trang 107 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Trong cuộc họp của làng chuột, ai có quyền xướng việc và sai khiến? Ai phải nghe theo và nhận những việc khó khăn, nguy hiểm?

Trả lời:

Trong cuộc họp của làng chuột (và cũng là của làng xã trước đây), người có quyền xướng việc và sai khiến người khác là những vị có vai vế hàng đầu như ông Cống, người tự cho mình cái quyền không phải làm những việc nặng nhọc, nguy hiểm là những vị chức sắc dở dở ương ương như anh Nhất. Còn những người cùng đinh, ở dưới cùng trong bậc thang phân cấp xã hội như anh

Chù thì phải gánh vác những công việc nặng nhọc, những kế hoạch nhiều khi rất viển vông do các vị chức sắc xướng lên.

Giải câu 5 (Trang 107 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Mục đích chính của truyện ngụ ngôn là khuyên nhủ, răn dạy con người ta bài học nào đó trong cuộc sống. Truyện Đeo nhạc cho mèo đưa ra bài học gì?

Trả lời:

Câu chuyện nêu lên những bài học ở đời: Thứ nhất, một sáng kiến hay kế hoạch tốt phải có điều kiện để thực hiện nó. Dù tốt đến mấy nhưng không thể thực hiện được trong thực tiễn thì đó cũng chỉ là những kế hoạch, sáng kiến viển vông, không có giá trị. Thứ hai, người thực hiện kế hoạch phải có đủ phẩm chất, năng lực để thực hiện nó. Nếu chỉ đùn đẩy, trốn tránh trách nhiệm, bắt một ai đó phải nhận thì dù kế hoạch có tính thực tiễn cũng chưa chắc đã thực hiện được. Thứ ba, một hội đồng toàn những kẻ chỉ biết nói cho sướng miệng rồi đùn đẩy trách nhiệm cho người khác chỉ có thể là hội đồng chuột, rất dễ đi đến những quyết định ảo tưởng, phi thực tế.

IV. Soạn phần luyện tập Đeo nhạc cho mèo

Giải câu hỏi – Luyện tập đeo nhạc cho mèo (Trang 108 SGK ngữ văn 6 tập 1)

Câu hỏi: Phân tích, đánh giá tính cách chuột Cống trong truyện Đeo nhạc cho mèo.

Trả lời:

Trong làng chuột, chuột Cống được xếp vào bậc trưởng thượng, ngồi ngất ngưỡng chiếu trên. Vì thế mà chương trình nghị sự bàn chuyện đeo nhạc cho mèo do ông Cống khởi xướng và trình bày. Họ hàng nhà chuột cứ nghĩ đó là một cao kiến có thể cứu cả dòng tộc khỏi cái nỗi sợ hãi tồn tại bấy lâu nay. Nhưng thật không ngờ, đến ngày phân công người đi đeo nhạc cho mèo, ông Cống mới lộ rõ bộ mặt nhút nhát của mình. Cống tự cho mình là bậc trưởng thượng trong làng nên cái việc nhỏ nhoi kia chẳng xứng chút nào với cái danh hiệu cao quý mà ta đây hiện có (một cách trốn tránh trách nhiệm rất gian ngoan của những kẻ có quyền thế). Thế là cuối cùng, trách nhiệm nặng nề lại đặt lên đôi vai của những kẻ cùng đinh.

Từ những phân tích trên đây, có thể thấy chuột Cống là kẻ thích huênh hoang nhưng lại là một tên nhút nhát. Chuột Cống đại diện cho những kẻ chức sắc trong làng xã ngày xưa (gian ngoan và xảo trá).